

Р Е Ш Е Н И Е

№ 160

гр. София, 10 октомври

2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на четиринадесети септември 2018 г., в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПАВЛИНА ПАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ВАЛЯ РУШАНОВА

ХРИСТИНА МИХОВА

при секретаряМ. ПЕТРОВА..... и в присъствието на прокурора от ВКПА. ГЕБРЕВ....., като изслуша докладваното от съдия П. ПАНОВА наказателно дело № 551/2018 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството пред ВКС е образувано по жалба на защитник на подсъдимия И. К.Т. срещу въззивно решение № 8 от 23.03.2018 г., постановено от Апелативния специализиран наказателен съд (АСНС) по ВНОХД № 316/2017 г., в частта му, с която е потвърдена присъдата на Специализирания наказателен съд (СНС) по отношение на подс. Т. за извършено престъпление по чл. 213а ал. 2 т. 4 вр. ал. 1 от НК.

С първоинстанционната присъда, постановена от СНС на 20.06.2017 г. по НОХД № 1316/2016 г., подс. И. К. Т. е бил признат за невиновен в това, че през периода от началото на 2007 г. до 07.06.2012 г., в гр. София, участвал в организирана престъпна група, имаща за цел извършване на престъпления по чл. 213а от НК, с ръководител Г. К. С. и участници Н.Д. Г., Г. Р. С., В. Б. А. и О. Г. П., като групата е създадена с користна цел, поради което и на основание чл. 304 от НПК бил оправдан по обвинението за извършено престъпление по чл. 321 ал. 3 т. 2 вр. ал. 2 от НК. Със същата присъда подс. Т. е бил признат за виновен в извършване на следните престъпления: по чл. 213а ал. 2 т. 4 вр. ал. 1 вр. чл. 54 от НК, за което са му наложени наказания лишаване от свобода за срок от две години и глоба в размер на 3000 /три хиляди/ лв.; по чл. 293, ал. 1 вр. чл. 54 от НК – шест месеца лишаване от свобода. На осн. чл. 23 ал. 1 от НК е определено едно

общо наказание от две години лишаване от свобода, към което, на осн. чл. 23 ал. 3 от НК, е присъединено наказанието глоба в размер на 3000 лв. На осн. чл. 66 ал.1 от НК изпълнението на наказанието лишаване от свобода е отложено за срок от три години. На осн. чл. 59 ал. 1 и 2 от НК е приспаднало времето, през което подс. Т. е бил задържан по настоящото наказателно производство.

С атакуваното въззивно решение присъдата е била изменена в следните нейни части: с отмяна в частта, с която подс. И. Т. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 293 ал.1 от НК и осъден на лишаване от свобода за срок от шест месеца. Воденото срещу този подсъдим наказателно производство за престъпление по чл. 293 ал. 1 от НК било прекратено, на осн. чл. 24 ал. 1 т. 3 от НК, поради изтичане на предвидената в закона давност. Първоинстанционната присъда е била отменена и в частта относно приложението на чл. 23 ал. 1 и 3 от НК. В останалата ѝ част присъдата е била потвърдена.

Касационната жалба, подадена от името на подс. Т. чрез негов защитник, релевира всички касационни основания по чл. 348 ал. 1 от НПК. С нея се иска отмяна на въззивното решение и оправдаване на подсъдимия или алтернативно – отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане. Допуснатите съществени процесуални нарушения се аргументират с твърдението, че няма категорични доказателства, които по несъмнен начин да обосновават извършено престъпление от страна на подс. Т., с което била нарушена разпоредбата на чл. 303 от НПК. Сочат се и: неправилна оценка на свидетелските показания, като въззивният и първоинстанционният съдебни актове били постановени само въз основа на показанията на преценените от защитата като основни свидетели С. Г. и неговите родители – св. В. Г. и св. Р. Г., дадени в хода на досъдебното производство (ДП); липса на анализ от страна на състава на въззивния съд на възраженията на защитата по отношение на личността на основния свидетел и годността на неговите показания от ДП, които били приети безкритично, а тези, дадени в съдебната фаза на процеса – изцяло отхвърлени, без излагане на съответна аргументация; игнорирани били приетите от въззивния съд експертизи относно свидетелската годност на основните свидетели; особено спорно било извършеното от родителите на св. С. Г. разпознаване на подс. Т. по снимков материал, извършено три години след инцидента. Сочи се и съществено процесуално нарушение по отношение на подс. Г. С., изразяващо се в това, че въззивният съд не бил обсъдил обстоятелството, че последното съдебно заседание пред първоинстанционния съд и присъдата били прочетени в отсъствието на този подсъдим, без да била спазена процедурата по чл. 269 от НПК. Позоваването на касационното основание по чл. 348 ал. 1 т. 3 от НПК е с аргументите, е че същественото нарушение на закона и процесуалните правила са довели до постановяване на явно несправедливо наказание.

В съдебно заседание подсъдимият И. Т. и неговият упълномощен защитник – адв. М., поддържат касационната жалба по наведените в нея основания и изложени в тяхна подкрепа съображения.

Подсъдимият в право на лична защита заявява, че е осъден неправилно само въз основа на показанията на един единствен свидетел, който впоследствие се е отказал от тях, а в последната си дума моли да бъде оправдан.

Представителят на ВКП изразява становище за неоснователност на касационната жалба. Предлага на съда да остави в сила въззивното решение.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт, установи следното:

Жалбата е неоснователна.

Макар в нея да са формално релевирани всички касационни основания по чл. 348, ал. 1 от НПК, с възраженията си касаторът акцентира изключително върху допуснати от съдебните инстанции съществени процесуални нарушения.

Посочените в жалбата възражения относно допуснати от въззивната инстанция съществени процесуални нарушения при анализа и оценката на доказателствата не намират обективна опора в материалите по делото. Прегледът на извършената от контролираната инстанция процесуална дейност по допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствения материал позволява да се заключи, че претендираните нарушения на процесуалните правила не са допуснати. Съдът е оценил според действителното им съдържание значителния по обем доказателствен материал, събран от първоинстанционния съд и от самия него в хода на проведеното въззивно съдебно следствие, стриктно съблюдавайки изискванията да разкрие значимата за настоящия процес фактология само чрез способите и средствата, допустими от процесуалния закон, като в мотивите си е изложил подробни, аргументирани и ясни съображения, в които е посочено кои доказателства кредитира и кои факти приема за установени въз основа на тях.

В жалбата си касаторът неоснователно е изразил недоволство от дейността на съдилищата, които са основали осъдителните си изводи върху приобщените по реда на чл. 281, ал. 4, вр. ал. 1, т. 1 и т. 2 от НПК показания на свидетелите С. Г., Р. Г. и В. Г. от досъдебното производство. Въпросът дали да се кредитират с доверие или да се отхвърлят съответните доказателствени средства поначало изцяло се включва в суверенната сфера на компетентност на инстанциите по фактите. Касационният съд не

разполага с правомощие да проверява фактическата необоснованост на решението и да променя приетите за установени от съдилищата по същество факти. Касационната инстанция не констатира процесуални пороци в доказателствения анализ на въззивния съд. Липсват основания за изключване на дадените от цитираните по-горе свидетели показания на досъдебното производство от доказателствената съвкупност.

Контролираната инстанция е подложила на обстоен анализ всички показания на свидетеля С. Г. – пострадал от престъплението, които той е депозирал пред органите на досъдебното и съдебното производство, и е стигнала до категоричното заключение, че заслужават доверие показанията му от досъдебното производство, приобщени по съответния процесуален ред. Въззивният съд внимателно е анализирал всички показания, дадени от него – на досъдебното производство и в съдебната фаза. Преценил е, че приобщените по реда на чл. 281 от НПК от досъдебното производство показания заслужават доверието на съда, тъй като са максимално конкретни, последователни и подробни и в тях свидетелят заявява истината. Същите изцяло се подкрепят от гласните доказателствени средства - прочетените по реда на чл. 281 ал. 4 вр. ал. 1 т. 1 и т. 2 от НПК от НПК свидетелски показания на В. и Р. Г., от показанията на свидетеля Б. К., дадени пред първоинстанционния съдебен състав, от които е установено, че подадената от В. Г. жалба е била разпределена именно на него; с нея пострадалата е поискала съдействие от органите на реда с оглед посещение в семейното им жилище, придружено със заплахи във връзка с дължимата сума пари от сина им С., както и за задържането на Г. С. в апартамента на семейство Г.. От същите е установено и че и двамата родители на С. Г. са били притеснени от отправените към сина им и към тях словесни заплахи, както и че доброволно осъществили контакт с органите на МВР и депозирали преките си възприятия по случая. Показанията на свидетеля К. в частта им относно задържането на Г. С. в дома на пострадалия С., намират опора и в показанията на С. Г., който свидетелства за същия факт. Правилно и съобразно разпоредбите на закона въззивната инстанция е приела, че показанията на свидетелите Г., В. и Р. Г., дадени в досъдебната фаза и приобщени по съответния процесуален ред в съдебната фаза на процеса, са в пълна кореспонденция с информацията, съдържаща се във ВДС, придобити чрез прилагане на СРС и обективиращи проведен в гр. София, в Бар и Грил „Sweet” реален разговор между подсъдимия Т. и пострадалия свидетел С. Г., в който основна тема на разговора е случилото се в дома на последния инкриминирано деяние, както и за участващите в него лица, за сумите, които той е дължал, за последиците от преживените събития, оказали отрицателно влияние върху него и родителите му, за исканото от подсъдимия Т. съдействие от пострадалия пред съда да заяви, че подсъдимият не е бил този човек, в замяна на което щял да се реваншира; за исканото от Г. С. оттегляне на

подадените жалби от майката на пострадалия, за евентуален разговор с родителите му в тази връзка. ВДС, придобити чрез СРС, са част от доказателствената съвкупност по делото и те се възприемат и анализират от въззивния съд както всяко едно друго конвенционално доказателствено средство. В тази връзка следва да се отбележи, че свидетелят Г. е сезирал органите на МВР, като е съобщил за получени заплахи, свързани със свидетелските му показания срещу организирана престъпна група с участие на заплашващото лице, и собственооръчно е попълнил и подписал декларация по чл. 12 ал. 2 от ЗСРС, с която се е съгласил спрямо него да бъдат прилагани специални разузнавателни средства с цел опазване живота и имуществото му. Спазени са всички процесуални изисквания по отношение на прилаганите специални разузнавателни средства и изготвените вследствие на експлоатацията им ВДС, поради което същите се явяват годен и достоверен източник на информация, който кореспондира и с останалия доказателствен материал по делото. Следва единствено да се отбележи, че макар разрешението за прилагане на СРС да се отнася до престъпления по чл. 321 от НК, чл. 214 от НК и др., то от съдържанието на ВДС безспорно се установява косвена доказателствена информация относно инкриминираното деяние по чл. 213а от НК. В тази връзка са оценени и показанията на свидетеля Б. С., изложил преките си възприятия, придобити при посещение в семейното жилище на Г., за емоционалното състояние на майката на С.Г., за заплахите, които са отправяни към него. Макар и косвено, показанията на свидетеля Събев в частта им относно отправяните заплахи за саморазправа спрямо свидетеля Г. и родителите му от страна на „Кумо“, Г. С. и неустановено лице, многократните заеми, които взимал срещу огромни лихви, се подкрепят от показанията на Р. и В. Г., дадени на досъдебна фаза и приобщени по съответния процесуален регламент. Предходната инстанция е подложила на обстоен и прецизен анализ дадените от свидетелката Е.У. /която към 2012 г. е била приятелка на С. Г./, показания в досъдебна фаза, приобщени по реда на чл. 281 от НПК и тези в първоинстанционното съдебно следствие, оценила ги е поотделно и в съвкупност и правилно ги е приела като достоверен, макар и косвен източник на информация, който подкрепя именно показанията на С. Г.в, дадени пред орган на досъдебното производство.

По отношение на възражението за наличие на свидетелска негодност на дадените в досъдебното производство показания от С. Г., въззивният съд е дал подробен и аргументиран отговор, с който настоящият съдебен състав се солидаризира, но ще изложи и своите съображения. От дадените неколккратно в досъдебна фаза показания и приобщени по съответния процесуален ред в съдебното производство, се установява, че свидетелят обстоятелствено, последователно и безпротиворечиво е разказал за наличните финансови проблеми, дължащи се на хазартната му зависимост,

за заемани парични сума от различни лица, за подписаната запис на заповед, за случилото се в дома му в присъствието на неговите родители, за отправените заплахи от подсъдимия и „М.“ към тях, за случайната среща със свидетеля Г. С., при която той отправил искане за оттегляне на подадената в ОЗ РПУ жалба, както и за последващи телефонни обаждания от свидетеля С. със същите искания, както и за отправяни му заплахи чрез трети лица – техни общи познати във връзка със свидетелските му показания и последващите такива по делото. В проведените съдебни следствия в предходните две инстанции свидетелят се е отказал от показанията си, като пред първостепенния съд е дал хаотични, нелогични и противоречащи си показания, които съществено се различават от дадените в досъдебна фаза. Пред въззивния съд свидетелят е заявил, че нищо не помни и че се отказва от всички дадени до този момент показания. От заключението на назначената, изслушана и приета във въззивното съдебно следствие КСППЕ (л. 142-153) безспорно е установено, че свидетелят С. Г. не страда и не е страдал от същинско психично заболяване психоза, както и че твърдението му, че не си спомня, не се дължи на болестни фактори. В експертизата е отразено, че е било налице патологично влечение към хазарт, което не е същинско психично заболяване и не нарушава годността му за възприемане и възпроизвеждане на факти от действителността. В съдебно заседание, вещото лице е посочило, че при констатираната хазартна зависимост е възможно свидетелят да развие склонност към изопачаване на действителността, като непоследователността в показанията му би могло да се счита за евентуално изопачаване, но не можело да се каже със сигурност дали е налице такова и в кой момент. От заявеното в съдебно заседание от вещото лице е установено какви биха могли да бъдат последиците от хазартната зависимост, но не и за констатиран с категоричност извод за изопачаване на действителността в конкретния казус. Фактът, че е упоменал такава възможност не означава автоматично, че същата е налице. Това твърдение е подкрепено и от последващите изявления на вещото лице, в които сочи, че не би могло да се установи дали в действителност е било налице изопачаване и в кой момент е съществувало, като допълва, че свидетелят С. Г. е внимавал какво ще каже и е имал защитна позиция. Доколкото се отнася до защитната реакция е необходимо да се отбележи, че в съдебно заседание пред първата инстанция (л. 234 от НОХД) вещото лице Г., макар и във връзка с КСППЕ на свидетелката В. Г., е разяснила дефиницията на „защитно поведение“, което всъщност е термин от психологията и психиатрията, и означава, че когато лицето е проявило защитна реакция, когато има защитно поведение, то смята, че нещо го застрашава. От заключението на КСППЕ несъмнено се установява, че у свидетеля Г. не е налице същинско психично заболяване, и не е нарушена годността му за възприемане и възпроизвеждане на факти от действителността, което означава, че той е

абсолютно годен при желание от негова страна да дава достоверни показания. Поради това, правилно и съответно разпоредбите на закона, въззивният съд е приел показанията на С. Г., дадени на досъдебна фаза и приобщени в съдебно заседание по реда на чл. 281 от НПК за достоверни, последователни и подкрепящи се останалия доказателствен материал по делото. Същите са годно доказателствено средство, което е преценено поотделно и в съвкупност с останалите събрани и проверени гласни, писмени и веществени доказателствени средства, изготвени посредством прилагане на СРС, както и със заключенията по СПЕ на свидетеля Р. Г. и по КСПЕ на В. Г..

Наведеният довод, че показанията на свидетелите Р. и В. Г. не са надежден доказателствен източник, поради личен интерес и стремеж да помогнат на сина си, не е основателен. Правилно въззивният съд е дал вяра на показанията и на двамата свидетели, депозирани в хода на досъдебното производство и приобщени в съдебно заседание по реда на чл. 281 от НПК. Същите са последователни, автентични, взаимно подкрепящи се помежду си, и кореспондиращи с останалия доказателствен материал. От тях несъмнено се установява, че при посещението на Г. С. и още две лица („М.“ и „К.“) в семейното им жилище са били отправени словесни заплахи спрямо сина им С., като им бил поставен ултиматум, че ако искат да видят сина им жив, трябва да платят сумата от 45 000 лева, представляваща погасяване на заема ведно с наложената глоба, емоционалното състояние на семейството след случилото се, наличието на последващо запалване на входната врата на дома им, както и за подадената жалба във връзка със случилото се до органите на реда. Фактът, че в хода на проведените съдебни следствия и пред двете предходни инстанции свидетелите са заявили, че нищо не си спомнят и се отказват от показанията си, като за това свидетелката В. Г. сочи наличието на депресия, а свидетелят Р. Г. – претърпяно ПТП през 2002 г., не лишават от доказателствена стойност показанията им от досъдебното производство. Съдебните инстанции са в правото си да кредитират едни или други показания на един и същи свидетел стига да могат да обосноват тяхната достоверност. Категорично доказано по делото е, че и двамата родители на пострадалия – свидетелите Г., са годни да свидетелстват и ако желаят могат да дават достоверни показания за възприетите от тях факти, като съществената промяна в показанията им не се дължи на болестно състояние, а на упражнен техен личен избор да подкрепят или опровергават определена теза, което не може да доведе до изключването им като годен и достоверен източник на пряка доказателствена информация от събраната и кореспондираща с тях доказателствена съвкупност.

Твърдението на защитата, че са игнорирани приетите от въззивния съд експертизи относно свидетелската годност на основните свидетели, са неоснователни. Предходната инстанция аргументирано е изложила

съображенията си в тази връзка, като настоящият съдебен състав ги споделя напълно, но намира за необходимо да отбележи, че от заключенията по СПЕ на Р. Г. (л. 132-140 от ВНОХД) и КСППЕ на В. Г. (л. 221-229 от НОХД) несъмнено се установява, че и двамата свидетели не страдат и не са страдали към инкриминирания период от същинско психично заболяване психоза и могат правилно да възприемат фактите, имащи значение за делото и ако желаят да дават достоверни показания за тях. Твърденията и на двамата свидетели за липса на спомени не се дължат на болестни състояния или на интелектуално-паметово снижение. Относно заявеното от свид. Г., че страда от амнезия и не помни нищо, вещите лица в заключението си достигат с категоричност до извод, че тези твърдения не са обусловени от психическо заболяване, а най-вероятно се обуславят от характеровите особености и поддържаното от нея защитно поведение. По отношение на твърдението на свидетеля Р. Г., че в резултат на претърпяно през 2002 г. ПТП има липса на спомени, вещото лице С. категорично го опровергава, като в съденото заседание пред въззивния съд заявява, че не са налице никакви данни за органична или психотична причина за наличие на загуба на спомен, и то за определени събития. Поради това, правилно въззивният съд е приел като годни и достоверни доказателствени средства дадените показания от свидетелите В. и Р. Г. на досъдебна фаза, приобщени в съдебното производство по съответния процесуален ред. След обстоен анализ на достоверността на променливите във времето показания на свидетелите съдът основателно е дал вяра на тези от досъдебното производство, и с оглед наличието на свидетелска годност за всеки от тях. Пороците, които защитата се е опитала да вмени в източниците на обвинителни доказателства, са изтъквани и пред двете инстанции по фактите, като аргументирано са били оставени без уважение. Въззивният съд щателно е проверил доводите на жалбоподателя чрез внимателна съпоставка с останалите доказателствени източници и едва след това съдът им е гласувал вяра, като е изложил подробни съображения за това.

Приобщените по реда на чл. 281 от НПК показания на свидетелите С. Г., В. Г. и Р. Г. правилно са приети за годен източник на пряка доказателствена информация, не са фаворизирани от въззивния съд, а напротив – анализирани са критично в съпоставка с останалия доказателствен материал по делото, който е в пълен синхрон със заключенията и на вещите лица по СПЕ и двете КСППЕ, които са професионално изготвени от експерти със специална компетентност, както и с писмените и веществените доказателствени средства, придобити посредством експлоатиране на СРС. Показанията на тримата очевидци - свидетелите Г. и В. и Р. Г. се подкрепят и от останалите гласни доказателствени средства – показанията на свидетелите Б. К., дадени в хода на съдебното следствие пред първоинстанционния съд, Б. С., дадени

пред въззивния съд, които са източник на косвена информация, и Е. У., депозирани пред въззивния съд и прочетените по реда на чл. 281 от НПК показания, дадени в досъдебната фаза. Следователно, крайният извод, до който е стигнал въззивният съд се обосновава изцяло на основата на горепосочените гласни, писмени и веществени доказателствени средства, както и на база на експертните заключения, които са обсъдени по отделно и в тяхната съвкупност, а не както твърди касаторът, че постановените съдебни актове на предходните инстанции са базирани само въз основа на прочетени показания на свидетели, които са дадени пред орган в досъдебната фаза. Необходимо е да се подчертае, че всички прочетени по надлежния процесуален ред свидетелски показания, дадени пред орган на досъдебното производство, ведно с останалите събрани и приети доказателствени средства, водят до един единствен възможен краен извод, без наличието на съмнения или индиции за опровержение. Въпреки това, съдът е намерил достатъчна доказателствена наличност, изискуема съобразно критерия на чл. 303 ал.2 от НПК, и е отхвърлил претенцията на защитата за пълното игнориране на тези свидетелски показания. В тази връзка, възражението на защитника на подсъдимия се явява изцяло неоснователно, както и твърдението му, че не са налице категорични доказателства, обуславящи извършеното деяние от подсъдимия Т..

Наведеният довод от защитата за опороченост на извършените разпознавания от свидетелите В. Г. и Р. Г. са получили подробен и аргументиран отговор от въззивния съд, който правилно е заключил, че същите са проведени изцяло в съответствие с процесуалния закон, с който извод ВКС се солидаризира и не намира за необходимо да преповтаря.

Твърдението, че не са били обсъдени показанията на свидетеля Д., е несъстоятелно. Въззивният съд е приел за основателно релевираното от защитата възражение за липсата на обосноваване в изводите на първостепенния съд, че показанията на свидетеля Д. опровергават изложеното от свидетеля Г. за оказан натиск върху него, тъй като в проведените съдебни следствия и пред двете инстанции по фактите преимуществено е заявявал, че няма спомени по случая и тази му позиция е останала непроменена.

Заявената претенция за наличие на допуснато процесуално нарушение спрямо друг подсъдим Г. С., поради прочитането на присъдата в негово отсъствие, без да е била спазена процедурата по чл. 269 от НПК, не следва да бъде разглеждана, тъй като у жалбоподателя – в случай И. Т., липсва правен интерес и той няма процесуалната възможност да се позовава и да релевира възражения за допуснати нарушения спрямо друг подсъдим и да прави искания от негово име. Касационната инстанция има правомощието да измени или отмени присъдата или решението и по отношение на необжалвалите подсъдими, ако основанията за това са в тяхна полза, каквато хипотеза в настоящия случай не е налице.

Вън от твърденията за това, че от доказателствата по делото не биха могли да се направят изводи за доказаност на обвинението спрямо подсъдимия Т., в жалбата не се съдържат конкретни аргументи за неправилно приложение на материалния закон – касационно основание по чл. 348 ал.1 т.1 от НПК. С оглед извършената проверка на реда за допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствения материал по делото, която не констатира нарушения на процесуалните правила за това, ВКС намери, че при правилно осъществена процесуална дейност съдилищата по фактите аргументирано са изградили убеждението си по тях, а оттам и за приложимото право, като са определили справедливо наказание на подсъдимия.

Предвид изложените аргументи, настоящият съдебен състав намери, че в пределите на поискания касационен контрол и в рамките на правомощията на касационната инстанция липсват основания за намеса в атакувания съдебен акт, поради което той следва да бъде оставен в сила.

С оглед на това и на основание чл. 354 ал.1 т.1 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 8 от 23.03.2018 г. на Апелативния специализиран наказателен съд, постановено по ВНОХД № 316/2017 г.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.